

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO
postmottak@kld.dep.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA

E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.
25/4002

Deres kontaktperson

Vår ref.
sak/815

Vår kontaktperson
Morten Bergan

Dato
12.12.2025

Innspill til ny plan for Oslofjorden

Innledning

Klima- og miljødepartementet inviterer til skriftlige forhåndsinnspill til ny plan for Oslofjorden, i forbindelse med at regjeringen skal legge fram en ny Oslofjordplan i 2026. Det bes om forslag til tiltak som kan bidra til å bedre miljøtilstanden i fjorden.

BirdLife Oslo og Akershus (OA) mener, i likhet med mange andre som er opptatt av Oslofjordens tilstand, at det er behov for en rekke omfattende og kraftfulle tiltak for å bedre miljøtilstanden. Dette inkluderer langt strengere krav til landbruket, blant annet forbud mot høstpløying og redusert bruk av kunstgjødsel, samt strengere krav til rensing av avløpsvann fra renseanlegg. Det innebærer også å si nei til Chemring Nobels planlagte sprengstoffabrikk i Hurum, med årlige nitrogenutslipp på inntil 200 tonn. Videre må det innføres betydelig strengere utslippskrav til containerskip og utenlandsferjer som anløper Oslo. I tillegg må byggeforbudet i 100-metersbeltet mot sjø håndheves, og det må innføres sanksjoner mot kommuner som gir dispensasjon fra forbudet.

Samtidig er indre Oslofjord det området i Norge med størst biologisk mangfold, det vil si størst variasjon, flest arter og naturtyper og flest trua arter på Norsk rødliste for arter 2021. Dette gir oss et stort ansvar for å verne, sikre og bygge opp igjen dette mangfoldet, og dermed bidra til å oppfylle naturavtalen Norge har signert. Avtalen innebærer blant annet å verne 30 % av land og hav og å restaurere 30 % av ødelagt natur. Det betyr at verneomfanget i regionen må økes.

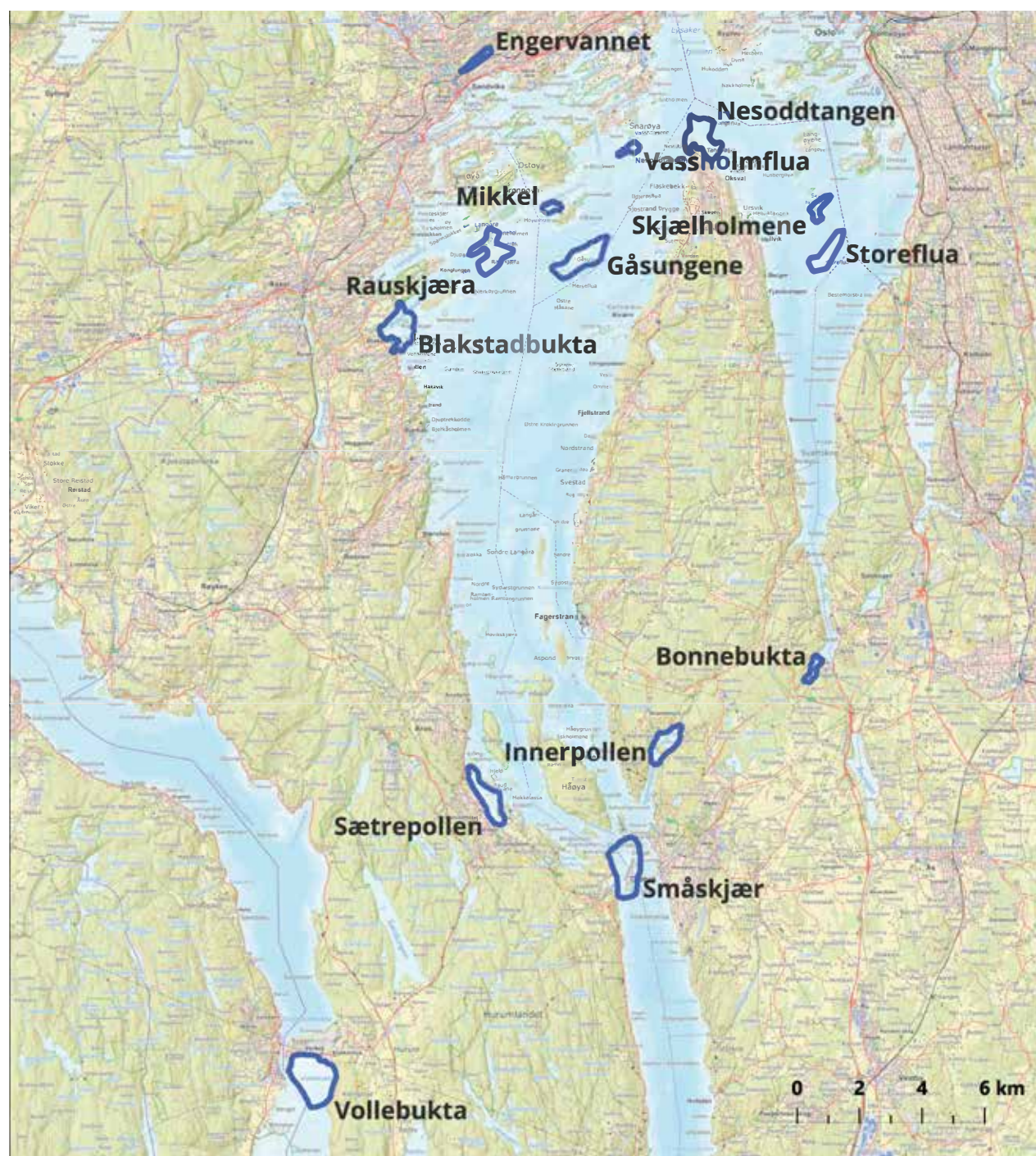
Om vern av nye områder i indre Oslofjord

Det finnes allerede mange verneområder i Oslofjorden, blant annet hekkeholmer for sjøfugl, våtmarker og verdifulle naturtyper i strandsonen. Disse områdene er ofte små og fragmenterte, og dagens utvalg av verneområder er ikke tilstrekkelig for å ivareta det store biologiske mangfoldet i og ved Oslofjorden. De senere årene er det imidlertid etablert en rekke hummerfredningsområder i fjorden, noe som er positivt.

Å verne marine grunner og mudderbukter vil være et viktig bidrag til å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden. Norge har forpliktet seg til å verne 30 % av sitt eget land- og havareal, og dette forutsetter også vern av marine gruntvannsområder. I kombinasjon med vern bør det i Oslofjorden også innføres forbud mot nye havner og brygger på bløtbunn og i gruntvannsområder. I dette innspillet peker vi på fjorten prioriterte marine lokaliteter i indre Oslofjord som etter vår vurdering bør gis vern og kvalifiserer for en rask verneprosess.

Utvalget av disse lokalitetene er i hovedsak basert på forekomst av sjøfugl gjennom året, ettersom sjøfugler fungerer som indikatorer på at områdene har ytterligere biologisk verdi utover sjøfuglene selv – det finnes med andre ord en økologisk forklaring på hvorfor sjøfugler forekommer på disse lokalitetene. Rik forekomst av sjøfugl indikerer også høy bioproduksjon av marint liv under vann. For eksempel er ærfugl og havdykkender (sjøorre, svartand og havelle) indikatorer på rikt bentisk liv, mens gode bestander av storskarv og siland tyder på høy fiskeforekomst. Vår uttalelse baserer seg utelukkende på ornitologiske verdier, ettersom vi ikke er kjent med kartlegging av marine arter i de foreslåtte lokalitetene.

Vi foreslår i utgangspunktet ikke ytterligere ferdselsforbud. Derimot vil vern mot inngrep som utfylling, nedbygging og drenering kunne sikre områdene for ettertiden og gi livet i Oslofjorden viktige friområder.

Kart over indre Oslofjord med omtrentlig avgrensning av de fjorten foreslåtte lokalitetene.

1. Bonnebukta	5. Vassholmflua	10. Blakstadbukta
2. Storeflua	6. Engervannet	11. Sætrepollen
3. Skjæholmene	7. Mikkel vest for Gåsøya	12. Sjeteen–Småskjær
4. Tangegrunnene, Tangeflua og Lagskjærflua	8. Gåsungene	13. Sanddrettet
	9. Rauskjæra	14. Vollebukta

De foreslåtte områdene omfatter marine grunner (områdene 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 og 12), grunnmarine mudderbukter (områdene 1, 10, 11, 13 og 14) samt ett estuar (område 6). Områdene er kort omtalt nedenfor. En utførlig beskrivelse faller utenfor rammen av dette innspillet – listen er kun ment som et bidrag til videre undersøkelser og en snarlig verneprosess.

Prioriterte områder/lokaliteter

1. Bonnebukta innerst i Bunnefjorden, Frogn kommune

Bonnebukta er en grunn mudderbukt viktig for trekkende vadere og mytende gjess. Brattlandet på landsiden i nord, Bonneholet, samt arealet langs bekken som munner ut i Bonnebukta, er allerede foreslått som naturvernområde av Miljødirektoratet. Verneområdet Bonnebukta bør avgrensnes slik at det strekker seg ut til dypere partier mot Stakabukta og grenser til det foreslåtte verneområdet Bonneholet i nord.

2. Storeflu i Bunnefjorden, Nesodden kommune

Storeflu er et lite NØ–SV-gående skvalpeskjær med store omkringliggende gruntområder. Storeflu er den viktigste marine våtmarka i Bunnefjorden, med store mengder ærfugl, siland og havdykkender som sjøorre og svartand, samt storskarv, sel og sjeldnere arter.

3. Skjælholmene i Bunnefjorden, Nesodden kommune

Søndre og Nordre Skjælholmen har i dag ulike typer vern. Nordre Skjælholmen er sjøfuglreservat med ilandstigningsforbud i hekketiden, mens Søndre Skjælholmen har verneformål knyttet til geologisk og biologisk mangfold. Vernebestemmelsene for Søndre Skjælholmen bør utvides med ilandstigningsforbud, ettersom holmen er hekkeområde for sjøfugl og huser en av indre Oslofjords største sjøfuglkolonier. Det marine området omkring og mellom øyene bør vernes, inkludert Skjærholmflua i sør.

4. Tangegrunnene, Tangeflua og Lagskjærflua utenfor Nesoddtangen, Nesodden kommune

Store mengder havlevende sjøfugl oppholder seg ofte på grunnene utenfor Nesoddtangen, særlig skarv, ærfugl og sjøorre. Området danner en naturlig sammenheng mellom områdene i Bunnefjorden i øst og Vestfjorden i vest. Området sammenfaller i hovedsak med Nesodden kommunes hummerfredningsområde.

5. Vassholmflua utenfor Snarøya, Bærum kommune

Store mengder havlevende sjøfugl oppholder seg ofte på grunnene utenfor Vassholmene, særlig skarv, ærfugl og sjøorre. Et verneområde bør omfatte hele strekket fra Vestre til Østre Vassholmflua (uten å strekke seg helt ut til Geitegrunnen), samt Vassholmgrunnen utenfor og inn til Ytre Vassholmen i nord. Historisk har Vestre Vassholmflua vært det viktigste området, trolig blant annet fordi grunnen her er et langt skvalpeskjær, mens Østre Vassholmflua har fått økt betydning de senere årene.

6. Engervannet i Sandvika, Bærum kommune

Engervannet tilhører Oslofjordens marine landskap ved at det er saltvannspåvirket gjennom Rønneelva. Saltvann presses inn i Rønneelva ved flo og gir brakkvannspåvirkning i Engervannet.

Engervannet er et estuar og er kvantitativt den viktigste fuglesjøen i Asker og Bærum, men har likevel ikke fått formelt vern. I trekketidene forekommer store mengder kvinand, laksand, toppand og stokkand. For stokkand er vannet også et viktig overvintringsområde, ettersom strømforholdene i Rønneelva, i kombinasjon med flo og fjære, gjør at Engervannets utløp ikke fryser til.

7. Mikkell vest for Gåsøya, Bærum kommune

Mikkell er et lite, avlangt skjær vest for Gåsøya og et viktig hvileskjær for gråhegre, skarv og steinkobbe. På grunnene omkring forekommer siland, ærfugl og sjøorre i stort antall. Et verneområde kan med fordel strekke seg helt nord til Ostøya og sør–sørvest for Gåsøya. Området sammenfaller i hovedsak med deler av Bærum kommunes hummerfredningsområde.

8. Gåsungene midtfjords i Vestfjorden, Bærum kommune

Gåsungene består av tre små skvalpeskjær med tilhørende grunner fra sørvest (grønn stake) til nord-øst (rød stake). Et verneområde bør også omfatte Kristoffersanden i øst, en kjent fiskeplass i fjorden. Gåsungene er indre Oslofjords viktigste marine gruntvannsområde. Ved klar sikt kan man se mange arter skjell på bunnen, blant annet sandskjell, samt gode bestander av bruntang. Store mengder havlevende sjøfugl forekommer på grunnene omkring Gåsungene, særlig skarv, ærfugl, siland, sjøorre og svartand, ofte ispedd sjeldnere arter. På skjærene hviler skarv, måker, trekkende vadefugler og overvintrende fjæreplytt. Området er indre Oslofjords viktigste lokalitet for to selarter, steinkobbe og havert. Bærums nyopprettede hummerfredningsområde omfatter Gåsungene.

Mer informasjon om områdene 5, 7 og 8 finnes i Naturvernforbundet i Bærums film om Oslofjorden og Bærumsskjærgården: <https://youtube.com/watch?v=fgFsXTyXeGA>

9. Rauskjæra i Vestfjorden, Asker kommune

Rauskjæra huser i dag en stor sjøfuglkoloni og har på flere måter overtatt mye av betydningen som Terneholmen tidligere hadde. Rauskjæra bør vernes som sjøfuglkoloni med ilandstigningsforbud i hekketiden. Området omkring Rauskjæra er også viktig for havdykkende ender, som ærfugl og sjøorre, samt skarv. Et marint verneforslag bør inkludere gruntområdet nord for Rauskjæra og videre over mot Skauern og Terneholmen, samt holmen Djupalen i vest. Djupalen har i tiden etter siste verneplan for sjøfugl utviklet seg til en stor sjøfuglkoloni, og er særlig viktig som hekkeholme for sildemåke. Et marint verneområde bør også omfatte grunnen som ligger parallelt med Rauskjæra på utsiden i sørøst. Området sammenfaller i hovedsak med deler av Asker kommunes hummerfredningsområde.

10. Blakstadbukta, Asker kommune

Blakstadbuktas indre deler, samt områdene utover nord for Børsholmen mot Rogneskjær og Kråkholmen, inkludert Bjerkøyskjærene, er viktige for fugl. Disse arealene er dermed også av stor betydning for annet marint liv, blant annet på grunn av stor variasjon i submarin topografi, med mange grunner (som Torsken og Flyndra nord for Børsholmen) samt forekomst av ålegras. Askerelva munner ut innerst i Blakstadbukta, og elvemunningen bør inkluderes i et verneforslag.

11. Sætrepollen, Asker kommune

Sætrepollen er en grunn mudderbukt sør for Sætre, og et viktig område for gressender, knoppsvane og trekkende vadefugler. Landsiden i bukta bør inngå i et verneområde, ettersom den omfatter strandeng av stor verdi, og sump- og kildeskog innenfor. Avgrensningen bør strekke seg ut til å inkludere holmen Kavringen og Engenebukta, der det forekommer ålegras.

12. Sjeteen–Småskjær utenfor Storsand i Drøbaksund, Asker og Frogn kommuner

Sjeteen er et gruntområde på en morenerygg, delvis kunstig utfyllt i 1870-årene, fra Storsand i vest (Asker) til Småskjær i øst (Frogn). Strekningen fungerer som en bølgebryter mellom en mer åpen, marin ytre del i sør og gruntområdene omkring Småskjær. Lokaliteten er viktig både for marine sjøfuglarter og for øvrig marint liv. Den sammenfaller med ett av Asker kommunes hummerfredningsområder.

13. Sanddrettet innerst i Innerpollen (Hallangspollen), Frogn kommune

Sanddrettet er en liten, sandig mudderbukt innerst i Innerpollen med stort potensial for fugl, men lokaliteten er lite undersøkt. Havsjødalsbekken munner ut her, og utløpet bør inngå i et verneforslag. Det forekommer ålegras i bukta.

14. Vollebukta sør for Verket i Drammensfjorden, Asker kommune

Vollebukta er en sandig mudderbukt som i nord avgrenses av en morenerygg som nesten stenger Drammensfjorden. Bukta er grunn helt sør til Vollen, og området er viktig for gressender, særlig med høye antall av stokkand, kvinand og laksand. Det er også gjort funn av flere sjeldne arter, blant annet snadderand og dvergdykker.

Avslutning

Innspillet retter seg mot prioriterte marine områder, basert på sjøfugler som indikatorarter for et rikt økologisk samfunn også under havoverflaten. I tillegg kommer betydningen av å verne og ivareta strandsonen generelt, herunder strandområder med grunnlendt kalkmark, strandenger, elve- og bekkeutløp, kalkfuruskog og svartorskog. Dette er ikke prioritert i dette dokumentet, men vi mener at vern av marine arealer i fjorden vil bidra til å sikre dyrelivet, viktige oppvekstområder for fisk og forekomst av sjøfugler i Oslofjorden framover.

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder

Morten Bergan (sign.)

Geir Sverre Andersen (sign.)